

Проти гуляйпільщини

В ПОЛІТИЧНІЙ ДІЇ

Мюнхен Філядельфія Оттава

1 9 8 1

Проти гуляйпільщини

В ПОЛІТИЧНІЙ ДІЇ

diasporiana.org.ua

Мюнхен Філядельфія Оттава

1 9 8 1

U K R A I N I C A E X I L I A N A

NO. 8

Setting things straight

WITH INTERNAL RENEGADES

Obtainable at

U.N.G.E. Center - Dim UNR.-

1211 - 68th Ave.

PHILADELPHIA, Pa. 19126, USA

CAVEANT CONSULES

або

"СХАМЕНІТЬСЯ, БУДЬТЕ ЛЮДИ..."

Під різними назвами (Український Демократичний Рух, Рада Прихильників УНР, Конференція українських політичних партій, чи груп, ітд.) й у різних формах (кампанія в пресі, пашквілі, промовчування позитивів, наклепи та видумки, перекручування фактів й знецінювання людей чи установ) група колишніх прихильників, а то й членів, ДЦ УНР. нападає на ДЦентр та його діячів. З енергією, гідною кращої справи, витрачається час і гроші на підривну дію з метою повалити й знищити те, що будувалося десятиріччями людьми доброї волі, відданими справі патріотами та незахитаними ідеалістами - визнавцями 22-их січнів 1918-19 рр.

Правда, ця справа не нова. Вже в 1931 р. Ол. Шульгин писав: "...мораль певної частини наших політичних кол, тих саме, що творять так мовити 'опозицію', надзвичайно понизилась. Ніколи ще не доводилось нам мати до діла з таким брудом, як тепер."

50 років опісля справа з 'опозицією' (якщо так можна окреслювати ренегатів УНРади) не змінилася. Вони вже кілька разів "угробили" ДЦ УНР., а тим часом він не тільки існує, розвивається -зокрема в 60-річчя свого існування в екзилі, але час від часу дає належну відсіч напасникам

Один із виявів цієї відсічі - це видання. Воно збиває переконаливми аргументами твердження з брошури п.н. "Криза в Державному Центрі УНР".

Бібліографічна довідка

Bibliographic Note

Cf.;

МЕТА XII/1978

Напасті на ДЦ УНРеспубліки

З приводу подій в Державному Центрі Української Народної Республіки (розв'язання УНРади останньої каденції та впровадження змін у Тимчасовому Законі) наші прихильники пишуть нам поради протилежного змісту: одні дораджують припинити всяку дискусію з т. зв. опозицією (чи, як їх називають, деякими бунтарями) і перейти до конкретної біжучої праці (якої не бракує); другі, навпаки, вимагають давати інформації, щоб мати ясну картину про всі події. Ми вважали, що треба прихилитися до поради перших, бо, справді, органи ДЦентру мають стільки праці і стільки обов'язків (як на внутрішньому, так і на зовнішньому — щодо зв'язків з чужинцями — відтинках нашої політики), що просто шкода часу не так на дискусію, як на звертання уваги на різні негідні напади і звинки тих, які завзялися знищити Державний Центр — так ніби їм ідеться про «подарунок» для нашого ворога, Москви. Чи можна, наприклад, «дискутувати» з такою газеткою, як «Наш Голос» в Трентоні, і її редактором Д. Кузилом, які вже від довгого часу тільки тим і займаються, що ширять непристойну лайку проти всіх і все і любуються в наклепах проти немилих їм осіб чи організацій?! Після останніх подій в ДЦентрі «Наш Голос» — вважаючи, очевидно, що прийшла для нього добра «нагода» — просто ошалів і аж захлинається від кидання брудів у бік ДЦентру і його діячів.

Але от прийшов, так би мовити, «масивний» напад на ДЦентр у вигляді мозольного, але на думку авторів, певно, остаточного «удару» проти зненавиджених осіб, еляборату, що носить назву «Криза в Державному Центрі УНР» і що появився спершу у фотокопійному машинопису на битих густих 9 сторінок, а потім виданий друком у формі брошури. Еляборат цей масово розсилається і роздається серед українського громадянства: як видно, хтось не жаліє ні труду, ні коштів! Перше, фотокопійне, видання, підписане 9-ма особами. До другого видання набрано аж 60 підписів осіб, до яких ми не маємо жалю, бо більшість з них, очевидно, впали жертвою несумлінної агітації. намовлянь, апелювань до

приятні і т. п. Автором цього еляборату є, на нашу думку, ніхто інший, як колишній в. о. Голови УНРади, І. Кедрин, що ясно видно з розмірів (хто аж таку довжелезну писанину міг би сфабрикувати, як не відомий журналіст і редактор), стилю і різних таких «фактів», про які міг знати тільки І. Кедрин, та таких тверджень, які вже він раніше висловлював. Але це не грає, зрештою, ролі, бо І. Кедрин і так відповідає за зміст цього наступливого «документу», оскільки його підпис фігурує під ним першим.

Еляборат вражає своїм нечувано наступливим тоном і змістом: справді аж лячно стає за душу українських людей, як вони можуть писати про когось іншого з українців з такою злобою, з такою непримиренною ненавистю. Як наприклад, у когось вистачає сумління писати з такою ненавистю, наприклад, про Президента М. Лівизького — і то в осіб, деякі з яких зобов'язані перед Президентом особисто, або якого лучили з цими особами ще недавно приятні особисті відносини! Далі автори еляборату мають явно на меті не висловити свої критичні зауваги, навіть гостро осудити ті чи інші потягнення діячів ДЦентру, а просто знищити ДЦентр, зліквідувати, зтерти з лиця землі — так нібито це писали не «інакшедумаючі» українці (і то ще недавно співробітники і приятелі), а просто найлотиші вороги, яким міг би позаздрити навіть якийсь «дядя Ваня» щодо доброти і соковитості нападів. Явно проглядає бажання підірвати ДЦентр матеріально (а якже, бо тоді відбереться йому можливість праці), коли говориться про те, що цей «уряд» (звичайно, в знаках наведення, тобто в лапках) не матиме моральної і матеріальної підтримки від широких мас українського громадянства. Не так про моральну ідеться тут підтримку, як головно МАТЕРІАЛЬНУ! І, врешті, в елябораті повно неправди, не перекучень, а власне неправди, не говорячи вже про замовчування різних фактів.

І тому, як нам не шкода дорогого часу, ми такі вирішили дати нашу відповідь цьому жакливому документу, щоб правдиво поінформувати наших прихильників про перебіг справ, хоч уважасмо, що той, хто уважно читав числа «Метри» за

кілька останніх років міг би вже сам скласти правдиву картину випадків і подій. Але перед тим, як перейти до нашого спростування наклепів і неправди, мусимо повернутися трохи назад і пригадати минулі події про початок розколу в деяких партіях УНРади і в самій УНРади.

Отже, ще раз пригадуємо, що т. зв. криза в ДЦентрі почалася швидко після відбуття 6-ої сесії УНРади, коли до її складу прийнято ОУНз (популярно — двійкарі), яка видала в які два місяці після її прийняття до УНРади свій злочасний Бюлетень ч. 9, в якому явно і славно заявляла, що вважає екзильний Уряд УНРеспубліки за «віджилий, зайвий і шкідливий» і що вона прийшла до УНРади із заміром ліквідувати цей уряд і — хоч це, мовляв, не легке завдання — вона таки доконає свій замір при помочі співзвучних їй сил, які вже знаходяться в УНРади. Ці співзвучні сили невдовзі по тому виявили себе: це були частина УНДО (тепер під головуванням О. Яворського) і частина УРДП під головуванням В. Гришка (тепер — М. Воскобійника). Від того часу розпочалися заїдлі дискусії в лоні УНРади, які виявили, що між відламками УНДО й УРДП та ОУНз і рештою партій УНРади існують глибокі і засадничі різниці на основні питання української визвольної політики і на ролі і значення Державного Центру Української Народної Республіки в екзилі. Про ці різниці так багато писалося протягом кількох років в різній українській пресі, а зокрема на сторінках «Мети» (статті д-ра В. Федорчука і багатьох інших авторів), що ми не вважаємо за потрібне ще раз повторювати ці дуже важливі справи. Тут шлося і про те, що УССР — це продовження УНР і теперішня форма української держави; і про оборону приналежності цієї УССР (фактичної колонії і форми окупації України Московою) до Об'єднаних Націй; і про твердження, що нашою метою має бути «перетворення СССР у справжній вільний союз незалежних республік» і т. д., і т. д. В результаті цих всіх кардинальних розходжень щодо основних питань української визвольної політики, які зміряли до того, щоб ліквідувати ДЦентр УНРеспубліки, перетворити його в якийсь «еміграційний комітет» і основно змінити всі ідейні самостійницькі настановлення ДЦентру, за які десятками років велася боротьба українського народу, що кошту-

вала йому мільйони жертв, — в результаті цього Президія Української Національної Ради кількома постановами відібрала право членства в УНРади для ОУНз, УРДП В. Гришка і УНДО О. Яворського. Вертаючись ще до основних різниць, що заіснували поміж деякими партіями чи їх відламками і більшістю УНРади, зачитуємо хіба кілька уступів із статті в ульвівських «Українських Вістях», число 36—37 за вересень 1972 р. п. н. «Чи є вихід із сучасного безвихідного становища в УНРади?» тодішнього лідера гришківців Ф. Гаєнка. Цей автор тоді писав: «... поважні політичні розходження поміж окремими складниками УНРади безперечно були. Вони розкодилися поперше — щодо політичного курсу діяльності УНРади, а подруге розходилися в розумінні суті політичних процесів в Україні». Такім чином, Ф. Гаєнко сам признався, що «поважні політичні розходження поміж окремими складниками УНРади безперечно були». А далі наведемо ще кілька цитат, які свідчать про те, які ж позиції займали тоді гришківці і вся інша опозиція. Твердячи, що УНРада за весь час своєї діяльності (отже, й за часів А. Лівичького, І. Мазети, Б. Іваничького, С. Барана, С. Витвицького, І. Багряного, О. Бойдуніка) не мала ніякого політичного дорічку (так і сказано дослівно: НІЯКОГО!), Ф. Гаєнко пише: «А різного роду 'ноти' в кращому випадку йшли до коша, а то й були шкідливими... Наприклад, нота до ООН з вимогою виключення звітти УРСР і прийняття УНР була злочинним супроти цілої України, оскільки нині ціла Україна бореться не за УНР, а за поширення прав УРСР... чи принаймні за її українське обличчя...» (підкреслення всюду складача). Далі, пишучи про наміри тодішньої опозиції створити якусь нову УНРаду, Ф. Гаєнко зазначає, що завданням цієї нової УНРади мало б бути лише «вивчення процесів в Україні та інформування про них» та додає до цього дослівно: «Лише УНРада з подібними функціями діяльності, що даватиме їй змогу постійно бути в курсі справ сьогоднішньої України та всіх особливостей і змін політичного клімату в Україні, має сенс еміграційного існування. Утримувати же «УНРаду — символ», багатися в «духову державу», а тим більше в «уряди» й «міністерства» — то все викинути даремно, на вітер, гроші», (лапки при таких словах, як уряди й інші Ф. Гаєнка, підкреслення складача). Таких справжніх і від-

вертих заяв Ф. Гаєнка й інших опозиціонерів про фактичну підтримку УССР і непотрібність існування ДЦ УНР з його дійним наставленням, ми могли б навести дуже і дуже багато. Але цього вистачить!

І от, після всіх цих заяв т. зв. опозиції, з'явився десь зненацька п. О. Яворський, який до того часу майже зовсім не цікавився справами ДЦентру, і заявив, не соромлячись своїх власних слів, що ніяких розходжень поміж опозицією й іншими партіями в УНРаді не було, що ці розходження — це лише «вигадка М. Лівидького і його кліки» з метою виключення немилых ім партій і осіб з УНРади. Ну, що це таке? Божевілля, глум і кіпни з людей чи бажання наслідувати Гебельса, який говорив (на зрачок большевиків), що якщо якусь неправду повторити 100 разів (а п. Яворський безліч разів повторював свої твердження), то їй люди починають вірити?! За твердженнями О. Яворського ніякої різниці немає між тим, що ДЦ УНР є «зайвий, віджилий і шкідливий», і тим, що ми вважаємо екзильний уряд УНР за «незамінне знаряддя української визвольної політики» (вислів д-ра В. Федорончука); немає ніякої різниці між тими, хто уважає УССР за українську державу і «продовження УНР», і тими, для яких УССР — це форма окупації України Росією і колонія Москви! Чи можна з такими «аргументами» серйозно дискутувати?!

Та цього мало: далі О. Яворський й інші (серед них такі мельниківці, як З. Городиський, В. Михайлів чи В. Комаринський) почали твердити, що виключення з УНРади ОУНз і відламок УРДП В. Гришка і УНДО О. Яворського (виключення, що сталося постановою Президії і затверджене 7-ою сесією УНРади) є незаконне, бо, мовляв, таких виключень не передбачає Тимчасовий Закон. І після таких тверджень далі вже все стало для опозиції легким: і 7-ма сесія УНРади була незаконною, і сам ДЦентр з екзильним урядом став незаконним, ну, і всі, очевидно, дячі ДЦентру — це самозванці, узурпатори і т. д. Ці галасливі обвинувачення опозиції в «незаконності» — це тільки демагогічний спосіб для нападів і очорнювань ДЦентру. Бо якщо Тимчасовий Закон не передбачає виключень, то він ні одним словом не забороняє такі виключення перепродажувати. А це відома засада в праві: не вільно робити лише того, що виразно заборонене Законом. І чому це опозиція,

яка опинилася в меншості, має бундючності рідати, що законне, а що незаконне, відбираючи це право Президії УНРади і нашому найвищому законодавчому органу, яким є сесія УНРади?!

Ми не маємо часу і місця, щоб повертатися до теми, яка була не раз вичерпно наświetлена, чому Президія і 7-ма сесія УНРади признали заступництво УРДП в УНРаді за УРДП під головуванням М. Степаненка, виключаючи тим самим групу УРДП під головуванням В. Гришка, а заступництво УНДО — за УНДО під головуванням тоді п. Ерстенюка (тепер д-ра Кашинського), виключаючи тим самим групу УНДО, що її головою є тепер п. О. Яворський. Нагадаймо тільки, що і з чисто формальних причин і УНДО під головуванням п. Ерстенюка відбуло першим своє голосування кореспонденційним шляхом раніше, ніж друга група УНДО, і УРДП під головуванням п. М. Степаненка відбула першою свій з'їзд, а вже потім відбувся з'їзд також другої частини УРДП В. Гришка. Покійний кол. Голова ВО УНРади, а пізніше голова УНРади інж. С. Довгаль у своїй статті «Зайва дискусія» («Мета» за березень 1972 р.), відповідаючи на безкінечні закиди О. Яворського й інших, так писав про цю справу: «Справа ця виникла на політичному форумі УНРади після того, як деякі політичні групи пороздвоювалися на підставі внутрішніх розходжень в ставленні до т. зв. реалітетів, себто до питань орієнтації на визнання сучасних фактів у політичному становищі українського народу в ССРСР, зокрема в УССР. ... перед Президією УНРади виникали питання, яку частину даної фракції визнавати дійсним дійовим представництвом котроїсь партії. Мова йшла про визнання партнерства, тобто з котрою частиною даної партії погоджується співпрацювати кожна партія УНРади. І зовсім логічно: складові групи УНРади визнавали ту частину партії, яка стояла на незмінних позиціях, покладених в основу визвольних концепцій відновлення самостійної і суверенної української держави у формі УНР. Отже, фракції, а не Президент УНР в екзилі вирішили питання партнерства, з ким надалі вони будуть становити УНРаду, як складову частину ДЦ УНР».

Брошура «нової» опозиції

Перепрошуємо читачів за цей довгий вступ і переходимо до обговорення змісту орошури п. н. «Криза в державному

Центрі УНР». Поминаємо всякі персональні напади і очорнювання, як наприклад обзивання сучасних діячів ДЦентру УНР «слухняними співробітниками» м. Лівницького (чому не навпаки: може це м. Лівницький є «слухняним» виконавцем волі своїх співробітників?), або злосливе називання Президента Лівницького «диктатором».

Це правда, що діячі ДЦентру прийняли позитивно заклик Конференції Академічних і Професійних Товариств США про об'єднання на базі ДЦентру УНР республіки, хоч це не було початком розмов про консолідацію з трьома партіями: ОУНз, УРДП М. Воскобійника і УНДО О. Яворського. Автор чи автори згаданої брошури представляють справу так, нібито це ред. Кедрин, як став в. о. голови УНРади, розпочав ініціювати справу консолідації. Правда, згадується там і про листа д-ра З. Городиського до Президента М. Лівницького, але лише нібито «вміхомодом» (у фотокопійному виданні еляборату згадка про цей лист фігурує лише в «вставці», при чому помилково говориться, нібито з своїм листом д-р Городиський звернувся також до в. о. Голови УНРади ред. І. Кедрина, який у тому часі ще не був на цьому становищі — це потім виправлено у друкованому виданні брошури). Про листа д-ра Городиського до Президента писав ніхто інший, як сам ред. І. Кедрин, до Голів Представництва ДЦентру в США В. Білявіа і в Канаді М. Липовецького за датою 3 липня 1975 р. (отже в півтора року до того, коли став в. о. Голови УНРади) таке: «Несподівано З. Городиський (член УНРади від ОУНм) написав листа през-ві М. А. Лів-му з закликом до розмов. През. М. А. Лів. ввічливо відповів, привітавши ту ініціативу та вказав на три особи в США, з якими він, Городиський, мав переговорювати: М. Степаненко, В. Білявіа і І. Кедрин».

З цього і почалася справа консолідаційних розмов з трьома опозиційними партіями (ОУНз, УРДП В. Гришка і УНДО О. Яворського). Цільком зрозуміло, що д-р Городиський звернувся до Президента, цілкомовито поминаючи Президію УНРади чи її Голову (тоді ще бл. п. С. Довгаль). Бо справа консолідації належить до біжучих виконавчих справ нашої внутрішньої політики. Її веде Виконавчий Орган (тобто Уряд). Зокрема, справами консолідації наших політичних сил займалися і кожноточасні президенти, як ті, що репрезентують ДЦентр на зовні.

УНРада, її Президія чи Голови не займаються справами консолідації, бо УНРада є органом законодавчим, а не виконавчим. В Тимч. Законі говориться про те, що УНРада вибирає різні органи ДЦентру, ухвалює закони і бюджети, ратифікує міжнародні договори і — це найголовніше — «розглядає звіти і заяви уряду і окремих його членів та удільне або відмовляє їм довір'я». Це є права й обов'язки УНРади, як органу законодавчого. Отже, з цього ясно випливає, що консолідаційні розмови провадить, властиво, уряд, як орган виконавчий, або, за згодою Уряду, Президент. В даному випадкові (головно тому, що розмови про консолідацію мали провадитися на американському терені) Президент М. Лівницький — в порозумінні з Урядом, а також засягнувши думки і тодішнього Голови УНРади бл. п. С. Довгалья — доручив ведення цих розмов п. М. Степаненкові, як своєму Заступникові, п. В. Білявію, як представникові Уряду, і п. І. Кедринові, при чому цьому останньому навіть не як членові Президії, яким він тоді був, а просто персонально, виявляючи до нього повне довір'я, і тому, що сам І. Кедрин виявив бажання брати в цих розмовах участь. Президент М. Лівницький не відмовився від пропозиції д-ра Городиського, бо сам був завжди прихильником ідеї консолідації на базі ДЦентру і припускав, що серед опозиційних партій настали зміни і що вони відійшли чи відходять від своїх «реалітетницьких» позицій. Тут він помилився, що видно з недавнього оголошення Українським Демократичним Рухом його «другої концепції» (а до цього Руху входять власне всі три опозиційні партії).

Це правда, що фракції УНРади прийняли за деякими змінами проект фракції ОУНм п. н. Плятформа консолідації в жовтні 1975 р. Але неправдою є, що ця плятформу прийняли і підписали опозиційні партії 22 травня 1976: вони її підписали, але лише після того, як їмню заяву було введено до плятформи, як інтегральну частину. А заява була недоприйняття, що твердив ніхто інший, як ред. Кедрин — також уже після того, як став в. о. Голови УНРади. Бо, власне після перебрання цього становища ред. Кедрином, він почав нехтувати всіми заходами легальності в праці організації ДЦентру і не дотримувався навіть того, про що цілком виразно домовлявся. Якщо новообраний в. о. Голови УНРади ред. Кедрин на першому засіданні перенесе-

ної до США Президії УНРади дня 14 грудня 1975 і заявив, що «за перший свій обов'язок вважатиме працювати для здійснення консолідації», то йому з делікатності ніхто не звернув уваги, що ця праця не є обов'язком ані Голови УНРади, ані Президії УНРади, а крім того вважалося, що він далі, якщо хоче персонально займатися цією справою, мусить це робити в порозумінні з Урядом, себто його відповідним уповноваженим, яким був В. Біляїв, і з Президентом чи його Заступником. Цього, власне, ред. Кедрин не робив. Якщо він розмовляв з п. В. Біляївим телефонічно, або писав «десятки листів» Президентові М. Лівницькому, то в цих розмовах чи листах ставив названих осіб перед доконаними фактами, а з Віцепрезидентом М. Степаненком, взагалі, перервав всякий контакт, включно до того, що не хотів з ним вітатися.

Власне в грудні 1975 р. ред. Кедрин в Нью Йорку домовився з Президентом, Віцепрезидентом і Головою Уряду (д-р Леонтій теж був тоді в США), що заяви опозиційних партій не можна прийняти до відома (а не то що робити з неї інтегральну частину Платформи Консолідації). Це він повторив на нараді всіх згаданих тільких осіб з представниками ОУНм, після чого д-р Городиський заявив, що він не хоче більше посередничити в справі консолідації, але аргументи, головню, през. Лівницького, що ми вправді прагнемо консолідації, але не за всяку ціну, себто не за ціну ставання на коліна перед опозицією і приймання всіх її постулятів, переконали тоді д-ра Городиського. Те саме ред. Кедрин (що ми не можемо прийняти до уваги заяви опозиції) твердив на засіданні Уряду в Мюнхені в присутності Президента десь на початку 1976 року, називаючи ту заяву дискусійною «статейкою». Але 22 травня 1976 р. ред. Кедрин підписав рішення, яким впроваджувалося заяву опозиції до Платформи Консолідації, як її інтегральну частину. І тут треба ствердити, що й деякі інші представники уенрадських партій (крім п. Ю. Нагорного, який потім зовсім «змінився») підписалися під тим рішенням. Але — чому? Багато з них говорили про це дуже ясно: «Я дивився, як голосує і як сприймає справу в. о. Голови УНРади, бо був певний, що поміж ним і всіма іншими чинниками ДЦентру існує в цій справі домовленість». І при цій нагоді стверджимо, що неправдою є, нібито Голова Виконав-

чого Органу п. д-р Т. Леонтій, як одночасно Голова УНДС, сугерував членам Головної Управи цієї партії відкликати свого представника з Президії УНРади і таким чином внеможливити дальші консолідаційні переговори. Ніяких таких сугестій д-р Леонтій не висловлював: тут пам'ять ред. Кедрина не дописує. Бо ж ніхто не відкликав представника УНДС з Президії УНРади і він брав участь в останньому її засіданні 4 лютого 1978 р. Д-р Леонтій лише ствердив в листі до ред. Кедрина, що підпис представника УНДС під рішенням прийняти заяву опозиційних партій як «інтегральну» частину Платформи Консолідації, уневажнюється, бо на такий підпис даний представник (бл. п. інж. І. Шабельський) не мав відповідного уповноваження і не орієнтувався в суті справи, а, власне, «дивився, що зробіть Голова УНРади».

Що ж було в тій заяві, про яку в. о. Голови УНРади твердив, що її, взагалі, не вільно приймати до уваги? А там — поза іншими, на нашу думку, недоречностями і двозначностями, стояло чорно на білому таке: «...ефективність і завершення консолідаційних заходів залежатиме ВІД УРАХУВАННЯ НЕДОТЯГНЕНЬ УНРАДИ, ЯК І ДЕЯКИХ ПАРТІЙ В МИНУЛОМУ Й РЕАЛЬНОЇ ОПІНКИ НОВОЇ СИТУАЦІЇ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ І В ЦІЛОМУ СВІТІ». Таким чином, в. о. Голови УНРади плонув в обличчя тій установі, на чолі якої він, хоч тимчасово, стояв, признаючи її якісь «недотягнення», і підписався під якоюсь неозначеною «реальною оцінкою ситуації в сучасній Україні»... А ми знаємо, що це таке в розумінні опозиційних партій: це УССР — українська держава і прагнення «покращання умов в межах советських конституцій». То ж підписуючи таке, в. о. Голови УНРади наперед зобов'язався мати таку «реальну оцінку ситуації в сучасній Україні», яку хотіли і хотять нам накинати визнавці «реалітетів». Чи це не мало викликати негативної реакції з боку усіх інших чинників УНРади?! Але ред. Кедрин мав своє пояснення: він тому під таким рішенням підписався, що інакше опозиція зірвала б всякі переговори і тоді вина за таке зривання спала би на УНРаду. Що за логіка! Чому вина спала б на УНРаду? Та ж ми не вимагали жадних «покаянних» заяв від опозиції, але чому ж ми мали падати перед нею на коліна, признаючи наші якісь «недотягнення»!

В розмові з през. М. Лівницьким ми

почули від нього, що він розуміє нарікання на нього від деяких його «слухняних» співробітників, що він уже тоді не поробив кроків, щоб унеможливити такому Голові УНРади даліше пописуватись у своїх консолідаційних «заходах». Але Президент не хотів вносити непорозуміння у співвідношення між діячами ДЦентру і надіявся, що з ред. Кедрином дасться якось налагодити відносини. Тому він справді, поїхавши знову до США, був разом з Віцепрезидентом М. Степаненком й іншими діячами ДЦентру на другому з черги засіданні Президії УНРади в жовтні 1976 року у Філадельфії. При чому цікаво, що до того часу — не дивлячись на те, що ще в травні того року була прийнята заява опозиції — жадна з опозиційних партій заяви про бажання приступити до УНРади не подала. На тому засіданні була прийнята постанова про те, що УНРада зі свого боку поробила всі заходи для завершення консолідації з опозицією, подано різні умови, на яких опозиційні партії можуть приступити до УНРади, і стверджувалося, що тепер чинники УНРади чекають на відповідні заяви опозиційних партій про їх приступлення до УНРади і жадних дальших заходів в цій справі робити не збираються. Про це теж було виразно домовлено з п. І. Кедрином.

Правдою є, що УНДО під головуванням О. Яворського було запропоновано положину, себто три, мандатів повної фракції і що ця частина УНДО мала б дати свого представника до Президії УНРади. Але на це УНДО О. Яворського не погодилося, хоч на таку розв'язку годилося УНДО д-ра Кашинського. І, власне, цим своїм безкомпромісовим становищем УНДО О. Яворського унеможливило полагодження справи. Після цього і після поновних атаків на себе з боку О. Яворського, УНДО д-ра Кашинського зовсім слушно прийшло до внеску, що з другою частиною УНДО погодитися не можна, а тому д-р Кашинський звернувся до ур. Голови УНРади з внесенням прийняти іншого представника з терену США до Президії УНРади від своєї партії, бо до тихчасовому представникові, п. Луполові, було тяжко приїздити на засідання і збори аж з Канади. І тоді, справді, д-р Кашинський висловив листовне недовір'я ур. Голові УНРади ред. Кедринові. Але — чому? Бо ред. Кедрин відмовився прийняти внесення д-ра Кашинського (на що не мав права, бо не Голова УНРади підбирає собі приємних для себе

членів Президії, а їх делегують партії УНРади), роблячи це в листі, в якому було повно некултурних висловів на адресу цього кол. члена Укр. Центральної Ради в Києві і сеніора наших політиків, як напр.: не робіть жадних «штучок», або «Ви зеленого поняття не маєте про уклад наших політичних сил» і т. д. Зрештою, висловлене ред. Кедринові довір'я 13 квітня (а не березня, як сказано в брошурці) 1977 р., сталося не на формальному засіданні Президії УНРади, а лише на приватних зборах, на яких за довір'я для ред. Кедрина голосували нечлени Президії, а з членів Президії (на всіх 7) лише три, бо д-р Ріпецький, підписавши той документ довір'я на прохання д-ра Вороха, на другий день свій підпис зняв. А якщо йдеться про довір'я Уряду на засіданні в Мюнхені 6 квітня 1976 р. (в присутності през. М. Лівичького), то ж був це ще той час, коли ред. Кедрин не згодився на прийняття заяви опозиції, як інтегральної частини Плятформ консолідації, що сталося 22 травня 1976 р., отже, якраз після того засідання 6 квітня 1976 р. у Мюнхені, на якому ред. Кедрин завірив усіх присутніх, що відкине заяву опозиції про «недотягнення» УНРади.

Так стояли справи від засідання Президії УНРади в жовтні 1976 р., де було схвалене Повідомлення Президії УНРади, що появилось в пресі. Це повідомлення було випрацьоване спільно ред. Кедрином і през. М. Лівичьким, як свого роду компроміс. В тому Повідомленні на пропозицію ред. Кедрина говорилося так про заяву опозиційних партій: «більшість приявних представників членських партій УНРади погодилася на резолюцію, яка прийняла до відома Заяву опозиційних партій, ЯК ПРОЦЕДУРАЛЬНУ ЧАСТИНУ КОНСОЛІДАЦІЙНИХ ПЕРЕГОВОРІВ». Цими словами «процедуральна частина» ред. Кедрин нібито ліквідував своє непорозуміння з іншими чинниками ДЦентру. Але й цього він пізніше не дотримався, бо в кінцевому заклоченні консолідаційних заходів в кінці 1977 року видано такий комунікат Консолідаційної Комісії на чолі з д-ром Ворохом (на що погодився ред. Кедрин), в якому говориться про Заяву опозиційних партій не як про «процедуральну частину консолідаційних переговорів», а як про «інтегральну частину Плятформи Консолідації». До цього додаємо такі зауваження: може, комусь видається, що все сказане перед цим і про що буде даліше говоритися — це,

мовляв, довгі і нудні подробиці. Це — правда. Але якщо автори брошури заявляють, що «служняги співробітники» М. Лівницького намагалися «викривити чисту правду», то треба вдатися до подробиць, щоб вказати, хто намагається, справді, «викривити чисту правду» або хто ту правду замовчує, а оперує неправдивими інформаціями.

Отже після повідомлення Президії УНРади з жовтня 1916 р. все замовкло. Опозиційні партії мовчали і не подавали внісень про приступлення до УНРади, а ред. Кедрин домовився на тому ж засіданні Президії УНРади, що від себе вже не буде робити жадних заходів, бо вже все можливе було зроблено. І от раптом ур. Голова УНРади, як сам стверджував у листі до през. М. Лівницького, «під тиском д-ра Городиського й опозиційних партій» скликав на 5 березня 1977 року нову консолідаційну нараду. І тепер знову про «колегалійність у праці» і чи не було з боку ред. Кедрина потягнень на власну руку. През. М. Лівницький одержав листа ур. Голови УНРади про скликання ним консолідаційної наради 4 березня 1977 р. (пошта діяла тоді зовсім нормально), Віцепрезидент М. Степаненко одержав за кілька днів перед нарадою повідомлення про її скликання, а ред. В. Біляйва було повідомлено теж тільки в той спосіб, що нараду вже скликано. Чи не було то ставлення перед доконаними фактами з боку ред. Кедрина? Після цієї наради, на якій опозиція, а головню член ОУНз, Р. Льницький, лаяла діячів ДЦентру (про це є лист від ред. Кедрина) та пропозиція ганебну змістом і понижуючу для ДЦентру «Декларацію згоди і узгодження», розпочала свою діяльність Консолідаційна Комісія на чолі з д-ром Ворохом. Та Комісія складалася переважно з людей, непричетних до органів ДЦентру, або з представників опозиції, з діячів УНРади входили туди лише дві особи: ред. Кедрин і д-р С. Ріпецький (представник від соціалістів).

Для чого було для опозиції «тиснути» на ред. Кедрина, щоб він скликав збори 5 березня 1977 р. і чому ред. Кедрин тому тискові піддався? На першу частину зашиту відповісти зовсім легко: опозиції шлося про те, щоб здобути для себе (під тиском) якнайдогідніші умови, які давали б їм можливість уже по повороті до УНРади здійснювати свої «плянн», а в міжчасі далі лаяти й очорнювати ДЦентр і його діячів. В брошурі допуска-

ється явної неправди, коли з одного боку — нібито для «об'єктивності» — стверджується, що «Лідер опозиційної партії УНДО писав раз-у-раз у своїх статтях про УНРаду і Державний Центр, як про «так звані» установи, — знову ж на сторінках офіційного органу ДЦентру «Мета» появилися статті з острогодами, щоб не вводити до УНРади «троянських коней», називаючи так опозиційні партії, з якими ведено переговори», — а це з другого боку, щоб кинути вину і на орган ДЦентру «Мета». Поперше, О. Яворський вживав не лише слів «так звані» по відношенні до органів ДЦентру, а весь час твердив про «незаконність», поламавши конституції і т. д. і навіть закинув органам ДЦентру грошеві зловживання; по-друге, писав і говорив не лише О. Яворський. «Пописувався» і орган гришківців «Укр. Вісті», а також п. А. Фіголь, лідер Укр. Дем. Руху, до якого входять всі три опозиційні партії, а значить репрезентуючи їх, говорив про УНРаду, що вона «здегенерувалася і сьогодні звучилася до невеличкого гурта людей та відмираючих тільки кількох партійних груп», або, що УНРада має сьогодні «фашистські тенденції». Це все говорилося і писалося якраз під час ведення опозицією переговорів про вступ до УНРади. Виступив із своїм проектом також п. М. Воскобійник під н. Позиція УДР у справах консолідації на форумі УНРади». Цей ревіляційний проєкт цікавий не тим, що з майбутніх (після здійснення консолідації) органів ДЦентру мали б бути усунені всі його дотеперішні діячі (також ті, які сьогодні виступають проти ДЦентру, отже, пані М. Бек, д-р Жуковський, ген. Филонович, проф. Чорний і інші), роблячи виняток лише для ред. В. Біляйва, якому за ціну переходу до гришківців пропонувалося становище Віцепрезидента, і М. Лівницького, який міг би бути президентом, а який б відмовився, то це становище резервувалося за ред. Кедриним, — цей проєкт цікавий тим, що в ньому говориться дослівно таке: «Головною метою нашого приступлення до УНРади має бути зформування нового Виконного Органу, в якому провідну програму запропонує коаліція з ОУНМ і середовищ УДР і її діячі відповідатимуть за її реалізацію». Тільки після всіх цих нападів і відвертих заяв про бажання перебрати все у свої руки (а тепер, після оголошення «другої концепції» УДР, ясно, що це довело до цілковитої шквдації визвольної-самостійниць-

кої концепції ДЦентру УНРеспубліки) часопис «Мета» виступив з кількома статтями, які не нападали на опозицію, а лише розкривали її справжні наміри супроти ДЦентру і, як висновок, остерігали перед «троянськими кіньми». А чому ред. Кедрин піддався тискові опозиції — це його діло! Невже тому, що спокусився на становище президента, бо ж ясно було, що в таких умовах М. Лівидцький «відмовився б», та й він уже був би не потрібний опозиції, коли б вона захопила владу в свої руки!

Ми знаємо, що різні особи, підписані тепер під брошурою «Криза в ДЦентрі УНР», були в своєму часі проти відновлення ред. Кедриним консолідаційних переговорів 5 березня 1977 р. Не хочемо називати їх імен, бо не йдемо їх слідом і не хочемо їх атакувати особисто, але наперед стверджуємо, що маємо у себе всі їх листи, з яких будемо цитувати. Пан Р. писав у листі з 28 квітня 1977 р. таке: «Деклярація згоди і узгіднення це страшний позор (очевидно, не «позор», а ганьба має бути українською мовою — прим. складача). Біда в тому, що наш Голова УНРади є щира і відверта людина, це використав пан Городиський і спілка, який чомусь узявся не за своє діло. Мельниківці можуть говорити за себе, а в ніякому разі бути посередниками між двійкарями і ундістами. Скажу відверто, немає з ким говорити, бо на мій скромний погляд підхід опозиційних партій до справи консолідації не є державницький, а суто хитрунський і загадковий. Я особисто боюся, чи взагалі тут не смердить агентурою, щоб розвалити Державний Центр УНР... Д-р Ворох має найкращу інтенцію... (однак — вставка складача) Я боюся, що д-р Ворох можливо ще не зрозумів з ким він має до діла... Мусимо солідно підготувити 8-му сесію УНРади, а пізніше буде видно, чи взагалі варта говорити з хуторянами про консолідацію, яка може принести жахливі наслідки для Державного Центру і взагалі для визвольної справи Українського Народу!» Так писав один з нині найбільш активних опозиціонерів, який підписав брошуру.

Пан Ф., пишучи про те, що опозиційні партії показали свою ворожість до ДЦентру і висловлюючи думку, що треба було зупинитися на Повідомленні Президії УНРади з жовтня 1976, бо тоді «ми були у виграшному положенні і ніхто не міг би нам закинути, що ми проти консолідації», додає до цього, що ред. Кедрин,

розпочавши переговори 5 березня 1977 р., все це вигідне становище «змазав». Пан Ф. спростовував також твердження ред. Кедрина, ніби п. С. (третій з підписаних під брошурою) є беззастрешно за здійснення консолідації без всяких передумов по відношенні до опозиції. А сам п. С. писав, що він за консолідацію (як і всі у ДЦентрі за неї були), але так, як це було поставлено в ДЦентрі з самого початку, себто «не за всяку ціну». В кінцевому результаті вийшло, однак, що консолідацію немовбито здійснено, але «за всяку ціну», за ціну, якої домагалася опозиція. Правда, п. Ф. пізніше писав, що, мовляв, чому ж тоді дозволено п. Кедринові вести далі переговори і не покладено цьому край «навіть драстичними засобами?» Поперше, тому, що, як уже значалося, малос надію, що ред. Кедрин не піде аж так далеко і таки погодиться на пропозиції інших чинників ДЦентру. Подруге, тому, що «драстичні засоби» могли бути тільки одні: вже тоді, після 5 березня 1977 р. розв'язати УНРаду — іншого способу, за приписами Закону, не було. А, зрештою, чому ж зачитовані впріть три особи тоді не виставляли вимоги застосування «навіть драстичних засобів» і не впливали на ред. Кедрина, а, навпаки, підтримували його, а тепер підтримують його розкладницьку акцію проти ДЦентру?!

Перше, ніж перейти до дальшого опису подій, треба зробити кілька окремих зауважень, щодо тверджень брошури «Криза в ДЦ УНР». В брошурі говориться, що «коли Президія урядувала в Мюнхені, то вона з президентом УНР в екзилі та Виконавчим Органом раз-у-раз ЗАСКАКУВАЛА ціле українське суспільство різними найповажнішими актами, як напр.: висловлення недовір'я голові ВОРгану (ідеться тут про нинішнього голову УДРуху А. Фіголя — прим. складача), припинення в правах одної членської партії і тому подібні рішення...» Що значить «заскакувала»? Чи в розпорядженні нашого екзильного ДЦентру є радіо, телевізія і численна преса та адміністративний апарат, щоб негайно про всі справи повідомляти наше громадянство по всіх країнах української діяспорії?! Інформувалося так, як це було можливим при наших скромних засобах. «Одна членська партія» — це, очевидно, двійкарі, які твердили, що наш екзильний уряд є «зайвим віджилим і шкідливим». Вільно авторам брошури

бідкатися над долею двійкарів. Але цілком незрозуміло, як може захищати д-ра Фіголя (це вже дуже давня справа!) член ОУНм д-р Городиський, коли недовір'я д-рові Фіголеві висловила Президія УНРади під головуванням і при його голосі п. Я. Маковецького (що навіть виявляв якнайактивнішу ініціативу у тій справі), теж члена ОУНм!

В брошурі твердиться, що від трьох членів ВО (пані Бек, д-р Жуковський і ген. Филонович), які виступали з неймовірно публічною заявою засудження своїх колег по Уряду і Президента за тимчасове розв'язання УНРади, вимагалося «покаяння» з погрозами звільнення з їхніх становищ. Це неправда. Слово «покаяння» навмисно вжито, щоб кинути тінь на ДЦентр, ніби він стосує большевицькі методи. Ніяких погроз не було, було тільки повідомлено три названі особи, що якщо вони не погоджуються з політикою Уряду і Президента, то по всіх демократичних правилах, що існують в справді демократичному світі, вони не можуть далі належати до Уряду.

В брошурі злісно твердиться, що реорганізований Виконавчий Орган переіменовано на «уряд» (слово «уряд» взято в лапки, як це роблять наші вороги). Це неправда. Від 1948 року, коли було покликано до життя УНРаду, в Тимчасовому Законі фігурує лише назва Уряд. То була лише окрема постанова Президії УНРади, що у деяких випадках, у зв'язку з чужинцями, можна з різних мотивів уживати назви Виконавчий Орган УНРади. Фанатики «чистої правди» з брошури мусіли б бути більше ознайомлені з фактами щодо функціонування окремих органів ДЦентру.

В брошурі твердиться, що п. А. Семенюка звільнено із становища голови Виборчої Комісії в США за те, мовляв, що він «своїми листами до пп. президента і віцепрезидента домагався припинення шкідливої руйнівницької роботи», і для того «щоб на його місце поставити більше надійного і послухного для нової політики особливо в часі нових виборів». Це скандальний закид бажання пофальшувати вибори, яких, зрештою, ніхто і ні яким способом пофальшувати не в стані. Крім того — це злісна неправда. П. А. Семенюк, як голова Виборчої Комісії, себто як призначений співробітник ДЦентру, відмовився прийняти в Міннеаполісі віцепрезидента М. Степаненка (який, до речі, саме і виставив був п. Семенюка на становище голови Виборчої

Комісії в США), який мав прибути туди в своєму урядовому характері. Головна Виборча Комісія у ввічливому листі попросила п. А. Семенюка полагодити цей прикрий інцидент, себто написати Віцепрезидентові, що він може прийти до Міннеаполісу, бо ж що це за відношення голови Виборчої комісії до п. М. Степаненка, доки він ще такі займає становище Віцепрезидента, хоч може бути немилим для п. А. Семенюка. Пан А. Семенюк відмовився виконати це прохання, лише після чого Головна Виборча Комісія попросила наше Представництво в США покликати іншу Виборчу Комісію. Так виглядає «чиста правда», але без лапок!

В брошурі твердиться, що Тимчасовий Закон «був ухвалений на Першій сесії УНРади 10 червня 1948 року». Це не відповідає дійсності. Він був проголошений Законом «на підставі пропозиції Уряду Української Народньої Республіки» (Уряд був тоді очолений д-ром К. Паньківським) тодішнім Президентом УНРРеспубліки Андрієм Лівидьким. Перша сесія УНРади діяла вже на підставі цього Закону, нічого в ньому не змінивши (перші зміни і доповнення прийшли в 1949 році на Другій сесії УНРади, а пізніше приймалися майже кожною сесією УНРади).

Брошура твердить, що «ми» нічого офіційно не знаємо про хід переговорів з ОУНр (бандерівці). Це неправда, бо на різних нарадах і на засіданнях Президії УНРади (вже після її перенесення до США) не раз доповідалося, що ці переговори не виходять (і досі не вийшли) поза межі консультативних розмов. Неправдою є, ніби в найновішій декларації Консультативної Комісії поміж Урядом УНР і ОУНр промовчано «обцянку революційної ОУН з 1973 р. в справі її повороту до Української Національної Ради». Це неправда, бо в декларації Уряд УНР—ОУНр про цю справу задується. Відсилаємо читачів до тексту декларації, яка була видрукована в «Меті» та інших часописах. Але річ не в цьому, а в тому, що автори брошури з втіхою твердять, що ОУНр таки до УНРади не повернеться, виставляючи також різні закиди на адресу ОУНр. Ми не знаємо, чи ОУНр повернеться чи не повернеться до УНРади. це не від нас залежить. Але тут належить ствердити, що ніхто інший, як, саме, кол. ур. Голова УНРади ред. Кедрин, був великим ентузіастом повороту ОУНр до УНРади.

На цю тему він писав статті, про які всі знають, а також листи (яких тепер не оголошуємо, бо не хочемо йти звичкою тих, які оголошують тепер масово свої і чужі листи, хоч листи ред. Кедрина не були приватні, а звернені до офіційних діячів ДЦентру). В цих листах ред. Кедрин виходив із założення, що ДЦентр, мовляв, своїми силами (які були після 7-ої сесії УНРади в 1972 році) існувати не може, а тому треба йти на всякі поступки, щоб тільки притягнути бандерівців до УНРади, напр. дати п. Я. Стецьковичу становище Прем'єра (хоч на це становище п. Я. Стецьковича ніколи не претендував), або дати бандерівцям отих 51% мандатів (хоч вони теж такої вимоги не виставляли, а радше були за тим, щоб усі члени УНРади виходили з виборів). Як бачимо, п. ред. Кедрин був за тим, щоб «за всяку ціну» притягти до УНРади бандерівців, а коли цього не сталося, то він почав робити заходи, щоб теж «за всяку ціну» притягти тих, які належать до УДРуху, який недавно видав свою «другу концепцію», про яку говорять інші статті в «Меті».

В брошурі твердиться, що «всі члени Президії запевняли п. Миколу Лівницького, що він буде переобраний на своє становище. Але він не повірив і роз'язав УНРаду...» Ну, правда, не всі члени Президії, але це правда, що багатьом з них запевняли, що це є їх бажанням і що вони будуть голосувати за М. Лівницького на 8-ій сесії. Про це йому писалося в листах (д-р Городиський не тільки в листах, але на годину перед засіданням Президії УНРади, де було прийнято дві опозиційні партії, запевняв през. М. Лівницького, що він і його партія бажають йому 105 років життя і щоб він був досмертним президентом). В брошурі, отже, є намагання викликати враження, що М. Лівницькому тільки й залежало на тому, щоб бути і далі президентом. Ми знаємо, що про це думає М. Лівницький, який каже, що хотів би ще пожити досить довго, але з отою президентурою на плечах, певно, довго не виживе... В одному з листів до ред. Кедрина (цей уступ і з цього листа за датою 2 травня 1977 р. през. М. Лівницький дав у розпорядження редакції «Меті») през. М. Лівницький писав так на цю тему: «І тому, коли Ви мені пишете, що Ви самі виставите мою кандидатуру на 8-ій сесії в президенти, то я бачу, що Ви й інші думають, що мені тільки й ідеться про те, щоб бути президентом. Та це знову ж таки страш-

но образливе для мене. Я не хочу бути президентом, але я хочу, щоб далі існували Державний Центр і екзильний уряд. І тому прошу мені не давати жадних «принадних» обітниць, що такі буду тим президентом».

Дня 22 вересня 1977 року ур. Голова УНРади, приїхавши в приватних справах до Європи, був на засіданні ВО УНРади в Мюнхені в присутності през. М. Лівницького, Голови Найвищої Контрольної Ради д-ра І. Ковальського і члена УНРади і Голови УНДО д-ра П. Кашинського. На тому засіданні, між іншим, прийято такі ухвали:

1. Справа консолідації на базі Державного Центру УНРеспубліки (а не лише на базі УНРади) належить до компетенції президента УНР і Виконавчого Органу (уряду), як справа біжучої політики у внутрішній діяльності і її виконання. Цією справою у даному випадкові мали займатися три особи (на доручення президента в порозумінні з ВОрганом), а саме: Віцепрезидент М. Степаненко, ред. В. Біляїв, як відпоручник Органу, і член Президії УНРади, а пізніше ур. голова УНРади ред. І. Кедрин-Рудницький. Брак відповідного зв'язку поміж цими трьома особами відбився негативно на перебігу цієї справи.

2. ВОрган був достатньо інформований про справу перебігу консолідаційних заходів.

3. Висловлюючи ур. Голові УНРади подяку за пророблену ним працю в справі консолідації — помімо деяких допущених помилок — ВО вважає кінцевим встановлення такої дальшої процедури щодо доведення до кінця справи консолідації з трьома опозиційними групами (ОУНз, УРДП М. Воскобийника і УНДО О. Яворського):

- а) Якщо на руки ур. Голови вплинуть від тих чи інших опозиційних груп внески про їх приступлення до УНРади, то ці внески будуть передані на обговорення ВОрганові, який поверне їх до Президії УНРади із своєю opinio щодо змісту вплинутих внесків.

- б) Президія на своєму офіційному засіданні полагодить в той чи інший спосіб вплинуті внески, при чому при прийнятті рішення кожний член Президії УНРади має діяти згідно із вказівками, що він їх одержить від проводу своєї партії (організації) чи від проводу громадського сектора.

- в) Приймає Президією УНРади рішення (як це ясно впливає з Тимч. За-

кону) має бути затверджене сесією УНРади, а тому до такого затвердження жадних з членів опозиційних груп не може бути ані членом УНРади, ані тим більше членом Президії УНРади.

г) Полагодження внесків опозиційних партійних груп не повинно бути здійснене протягом одного дня, як того жадає опозиція. Як що на те буде потреба (напр. поновне відкликання до проводів партій, що входять до УНРади, чи до гром.-виб. сектору), то таке полагодження може забрати більше часу, навіть кілька тижнів, потрібних з огляду на потреби комунікації.

Ур. Голова УНРади ред. Кедрин прийняв до зобов'язуючого відома ці ухвали, хоч сам намагався переконати присутніх, що консолідація може і повинна бути завершена. При цьому він уживав дивних аргументів на користь опозиційних партій (які ще аж до того часу внесень про приступлення до УНРади не подали). Він твердив (помимо різних виступів опозиції проти ДЦентру, зокрема вже обговорюваного перед цим документу М. Воскобійника про перебрання проводу в ДЦентрі до рук УДРуху плюс фракція ОУНм), що опозиції, мовляв, немає чого «боїтися», бо до неї належать несерйозні люди. Тут ред. Кедрин висловлювався так на адресу деяких визначних лідерів опозиції: Я, — це серйозна особа, яка не відповідає вже за те, що робить; К, — це прирідія; В, — це дурень. Не подаємо прізвищ цих осіб, бо не хочемо ставити ред. Кедрина в неручне становище. Але якби ред. Кедрин заперечив тут сказане, то є щонайменше 7 свідків, які готові скласти відповідні свідчення, що це правда.

Крім того з ред. Кедрином прийшло в тому ж часі до такого домовлення щодо дальшої процедури консолідаційних розмов:

1. Д-р Ворох скличе нараду (як скаже), щоб відчитатися за консолідаційну комісію і закінчити свою місію. Це все жадних рішень на тій нараді прийматися не буде. 2. Ми чекаємо на еwentуальні внесення двох партійних груп. Якщо такі внесення вплинуть, ред. Кедрин перешле їх до відома і на опінію ВОргану. 3. Ред. Кедрин — ще перед скликанням Президії УНРади для рішення щодо внесків — звертається листовно до груп Воскобійника і Яворського з запитом, як вони думають погодити свою приналежність до УНРади з приналежністю до УДР та що означають проекти Воскобійника щодо обсади органів ДЦен-

тру після 8-ої сесії, а також чи дві групи вважають для себе за зобов'язуючі резолюції 7-ої сесії УНРади. 4. Офіційне засідання Президії УНРади розглядає внесення опозиційних груп.

При такому фактичному стані і при тому, що до того часу опозиційні групи ще не подали заяв про приступлення до УНРади, дня 13 листопада 1977 у Філадельфії, США, відбулася, скликана през. М. Лівницьким, що тоді перебував в Америці, нарада, на якій були присутні: Віцепрезидент М. Степаненко, ур. Голова УНРади І. Кедрин-Рудницький, члени Уряду ш. М. Бек, А. Жуківський, М. Липовецький, В. Філонович, кілька членів Президії УНРади і членів УНРади (напр. п. А. Семенов) і кілька активних діячів з Товариств Прихильників ДЦ УНР. На тій нараді поміж іншими справами, детально обговорено справу консолідації. През. М. Лівницький заявив тоді ж, що якщо не буде дотримано всіх необхідних передумов для прийняття опозиційних партій (їх ставлення до різних питань, як напр. резолюції 7-ої сесії УНРади чи їх приналежність до УДРуху, який щораз більше виявляє свою ворожість до ДЦентру, а також, що вони будуть вважатися остаточно прийнятими до УНРади, а значить до того часу не матимуть права вислати своїх представників до Президії УНРади, тільки після затвердження їх прийняття 8-ою сесією УНРади), то йому нічого іншого не залишатиметься, як зрезигнувати зі свого становища, або розв'язати УНРаду, якщо на те буде згода Уряду. (Таким чином, про що його поставу вже від листопада 1977 р. знали всі члени Президії УНРади і Уряду). Ред. Кедрин у свою чергу заявив, що ліпше йому, а не Президентові, зрезигнувати з в. о. головства в УНРаді. На це Президент відповів, що ред. Кедрин не має чого зрезигнувати, він має лиш дотримуватися прийнятих домовлень. І ред. Кедрин не зрезигнував... А всі присутні прийняли до відома висловлені Президентом погляди.

Нарешті сталася так бажана для деякого подія: УНДО О. Яворського, а потім і УРДП М. Воскобійника подали свої внесення про приступлення до УНРади, але не за тими датами, як подає «чистопрейдна» брошура: УНДО подало свою заяву 23, а не 8 грудня 1977 р., а УРДП 22 січня, а не 8 січня 1978 р. Думаємо, що ця «помилка» в брошурі сталася тому, щоб змазати враження про якусь ненормально поспішну дію ур. Голови УНРади, який вже на 4 лютого 1978 р. скликав

засідання Президії УНРади для «полагодження» цих внесків.

Засідання Президії УНРади 4 лютого 1978 р. виглядало радше на якісь сходи-змовників. Ур. Голова УНРади не допустив (і не запросив) на це засідання Виконавчого Органу і поодиноких його членів (отже, і своїх нинішніх союзників, як д-р Жуковский, пані Бек, ген. Філонович та інших), діючи тут проти виразних приписів Тимч. Закону, бо, певно, бвсяв, що хтось міг би бути проти його намірів. Вже з цього боку це засідання було протизаконне. Так само не запрошено і не допущено на це засідання деяких членів УНРади з терену Америки, хоч члени УНРади, як уже увійшло в звичай, завжди, починаючи від 1948 р., на який тепер «модно» покликатися, мали право бувати на засіданнях Президії УНРади і забирати там голос — без права, розуміється, голосувати. Не запрошено й деяких нових кандидатів у члени УНРади для їх заприсягнення, хоч ур. Голова УНРади перед тим і без засідання (що неприпустиме) заприсягував декого з кандидатів, якщо вони були йому милі. Не дано жадної можливості для ВОРгану висловити свою опінію в справі прийняття опозиційних партій, бо просто не дано на те відповідного часу. Розглядалося на засіданні не тільки справу УНДО, але й справу УРДЦ, хоч та справа не стояла на повісті дня. В призначеній на відкриття 11-тій годині не розпочиналося засідання (хоч б з 8 членів Президії) були вже присутні, себто був кворум), а чекалося ще двох осіб — очевидно, боючись, що без цих двох справа не пройде. За ними ходили шукати на доурочення ур. Голови Президії. Коли вони з'явилися, то замкнено всі двері і засідання розпочалося. Президента М. Лівіцького на засідання запрошено не було, але коли він з'явився, маючи на це право, то його таки «не випрошено».

Заяви обох опозиційних партій були короткі і в них не було жадних відповідей на ті запитання, на які (по домові з ред. Кедриню) вони мали б дати відповідь (зрештою, ур. Голова Президії тих запитань їм не ставив). Було дві пропозиції щодо внесків опозиційних партій: 1. Їх приймає Президія остаточно і вони мають право негайно вислати своїх представників до Президії УНРади. 2. Президія приймає до відома внески і передає їх на вирішення найближчої, себто 8-ої сесії УНРади. Цей внесок був мотивований тим, що дві зазначені

партії не мали права на автоматичний поворот, бо вони не вибули добровільно з УНРади, а були виключені постановою Президії УНРади, при чому ця постанова була затверджена 7-ою сесією УНРади в грудні 1972 р. До них, отже, Президія не мала права застосувати принцип автоматичного повороту; але додержатися виразних приписів статті 5-ої, уступ 3-ій Тимчасового Закону. Проте, в таємному голосуванні за першу пропозицію віддано 5, а за другу 3 голоси, а значить пройшла ця перша пропозиція. Правда, 5 членів Президії в дискусії ще перед голосуванням покликалися на те, що всі ухвали Президії підпадають затвердженню сесії, але тут є велика різниця: чи опозиційні партії вже стають членами УНРади і посилають ще перед сесією своїх представників до Президії, чи це стає дійсним тільки після ухвали в цій справі наступної сесії. Таким чином, як про це вже писалося в статті В. Федорончука («Мета» за квітень 1978 р.), ухвала Президії УНРади, прийнята більшістю 5-ти голосів, була безперечно НЕЗАКОННОЮ.

Не відповідає дійсності, ніби Президент Лівіцький висловився, як то подано в брошурі, що «Президія УНРади своїм голосуванням зробила проти нього демонстрацію і що він мусить витягнути з цього відповідні консеквенції». Президент відразу після голосування вийшов із засідання, але перед голосуванням він забрав слово, в якому переконав Президію, щоб вона не приймала першої пропозиції, бо це буде протизаконно, передаючи при цьому і таку ж опінію ВОРгану (про що ще наперед знав ред. Кедрин). В своєму слові Президент виразно повторив те, що говорив на нараді у Філядельфії (про це була мова) в листопаді попереднього року, а саме: якщо прийняття станеться протизаконним способом, то йому залишається два виходи до вибору: зрезигнувати з президентства негайно, або розв'язати УНРаду. Президент закликав Президію не вносити спірних ухвал, щоб не вносити розходжень в колі прихильників ДЦентру, а віддати всю справу на рішення нашого найвищого органу, себто сесії УНРади. Та ніякими аргументами більшості Президії (дехто з її членів страшенно хвилювався) переконати не було змоги, бо вона вже була ПЕРЕДРІШЕНА. Про жадні «вето» на засіданні чи деінде не говорилося, бо ніякого «вето» для Президента, як в Америці, наш Закон не передбачає.

Вже одна річ — незаконність ухвали Президії — цілком виправдувала декрет Президента (на внесення Уряду), що є згідний з Тимч. Законом, про розв'язання УНРади. Але були ще й інші моменти: пощо було Президії так поспішно приймати свою ухвалу і не почекаати до сесії? Отже, якби Президія поповнилася двома членами новоприйнятих партій, то вона могла б поробити різні «заходи» ще перед сесією, маючи вже абсолютну більшість. Якщо опозиційні УНДО і УРДП поверталися до УНРади автоматично, то значить вони поверталися на свої, так би мовити, давні місця і тоді вони мали б можливість (ще перед сесією) оспорити приналежність до УНРади УНДО д-ра Кашиńskiego і УРДП проф. Степаненка, вимагаючи перетягнення їх справи або навіть усунення з УНРади, бо що ж вони, мовляв, собою являють в УНРаді, коли вже «давні» УНДО й УРДП повернулися до УНРади?! Це ясно випливало з давніх вимог опозиції, щоб УНДО д-ра Кашиńskiego ліквідувалося (пропонувалося йому «ласкаво», щоб його члени вступали до «справжнього» УНДО) і щоб те саме зробила УРДП проф. Степаненка (їй «справжня» УРДП обидцала дати один або «навіть» два мандати із своїх 6-ти). Про ці закулісові комбінації добре знав ур. Голова УНРади ред. Кедрич Далі, Президія УНРади, погвинена опозицією, мала б можливість висловити недовіря Урядові і покликати свій — в душі згаданого проєкту М. Воскобійника, щоб ще перед сесією розпочати змінити докорінно політичне наставлення ДЦентру. Зокрема, Президія разом з новим ВОРганом мала б можливість ЗМІНИТИ ВИБОРЧИЙ РЕГУЛЯМІН (проти якого вона давно писала, що він, мовляв, незаконний) і тим унеможливити справжнім прихильникам ДЦентру, платникам добровільного податку, брати участь у виборах до Громадського сектору УНРади. Про такі й подібні пляни опозиції вже після розв'язання УНРади «проговорився» журнальчик «Наш Голос», заявляючи, що після засідання Президії УНРади 4 лютого 1978 р. президент УНР мав би негайно покликати новий уряд.

Цих причин цілком вистачало для розв'язання УНРади. До цього доходить ще одна причина: привернення правопорядку в органах ДЦентру, бо ред. Кедрич діяв так, ніби створив біля себе другий Державний Центр, абсолютно не рахуючись з думками ні Президента, ні Віцепрезидента, ні Уряду. Поставало тоді питання: пощо, взагалі, потрібні в ДЦен-

трі інституції президента, віцепрезидента й уряду, якщо ур. Голова УНРади ред. Кедрич, запевнивши собі більшість у Президії, діє на власну руку, спихаючи інші органи ДЦентру кудись на задвіркі?!

Але, остаточно, нічого страшного не сталося! Ми й так наблизилися до виборів, швидко мала відбутися 8-ма сесія УНРади. Отже, треба було спокійно переводити вибори, визначати делегатів від партій на 8-му сесію, а тоді, на сесії, можна було б, як то комусь хотілося, «розправитися» і з президентом, і з віцепрезидентом і з всіма немилыми членами уряду. Та ж ні! Розпочався незрозумілий галас і крики «проби», з'явилися різні протестні заяви чи заклики до затримання спокою (ніби розпочалася війна), почали відбуватися різні «чорні ради», пропозиції створити «КОМІСІЮ ЗГОДИ» з противників і прихильників декрету про розв'язання (що мала б та комісія робити? — хіба безкінечно сваритися!) і писалися різні лайки і зльви очорнюванню в т. зв. опозиційній пресі (якщо напр. в брошурі особливо нагадується на Віцепрезидента М. Степаненка за його, як сказано, «таємні» листи, то в тих листах автор робив політичні закиди деяким особам, а от в своєму листі на 10 сторінках ред. Кедрич, розіславши цього листа на які 20 адрес, а там роблено дальші фотографії, просто зневажав особисто і віцепрезидента М. Степаненка, і інші особи). Пощо все це робилося замість, повторюємо, спокійно чекати на сесію? Дуже просто: опозиція готовилася до 8-ої сесії, щоб на ній «розправитися» з різними діячами з ДЦентру, починаючи, звичайно, з М. Лівидького, М. Степаненка, Т. Леонція, В. Федорончука, В. Білявіа і багатьох інших. Але вона, опозиція, не була певна, чи їй вдасться цю «розправу» провести на 100%. Ну, то тепер прийшла нагода криками, галасом, лайками, очорнюванням і брудом наперед приготувати собі «позиції» для 8-ої сесії. «Ловство рук і ніякого мошества!» І якби тут шлося лише про усунення різних немилых осіб, то ми заявляємо, що напевно ці особи себе не боронили б і «нечплялися б за ВЛАДУ», як це говорить опозиція. Але тут шлося про щось інше: про бажання опозиції накинути свою т. зв. концепцію української політики, як це тепер ясно випливає з проголошеної ДРУГОЇ КОНЦЕПЦІЇ УКРАїнського Демократичного руху, і в результаті ЗВЕДЕННЯ Державного Центру ДО ЕМІГРАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ. Якщо

цього не добачали деякі з тих, які підписували брошуру «Криза в ДЦ УНР», то ми це добре передбачили. І тому, як пишеться у відозві, підписаній пп. В. Білявним і П. Лимаренком, «першим і головним обов'язком демократичних установ, як носіїв засад і постулатів демократії, Є ОХОРОНА СЕБЕ ВІД ЛІКВІДАЦІЇ». Ось чому прийшло до змін Тимчасового Закону, після чого розпочався вже просто «відьомський танець» з боку давньої і нової опозиції. Кинуте гасло: «Гей, вороги всіх мастей М. Лівницького і його нерозлучних прихильників, єднайтеся!» А в брошурі пишеться про зламання присяги, про безправність змін Закону, про антидемократичність нового Закону, про, врешті, диктатора-президента Можна, справді, злякатися, чого і хоче головний автор брошури: налякати людей! Про «диктатуру», антидемократичність і т. п. ми мусимо ще забрати голос іншим разом, бо вже нам бракує цим разом місця. Все таки вже тепер треба дещо вяснити.

Твердження, що зміни Закону пороблені безправно, виссані з пальця. В Тимчасовому Законі сказано, що сесії УНР-ади можуть змінити цей Закон лише кваліфікованою більшістю голосів. Слово «лише» відноситься до кваліфікованої більшості — не сказано, що лише сесії мають право робити зміни Закону. Зате в статті 18, точка 5 Закону говориться найвиразніше, що «Голова Держави затверджує... постанови Уряду, видані з СИЛОЮ ЗАКОНУ, у випадку розв'язання УНР-ади». Тимчасовий Закон — це жадна конституція української Держави, тим більше в нормальних обставинах на своїй власній території. Це власне, лише ТИМЧАСОВИЙ Закон, своєрідний статут для установи ДЦентру, на час перебування на чужині. І коли цей Закон був свого часу оголошений Законом Президентом УНРеспубліки в 1948 (а не схвалений Першою сесією УНР-ади, як це неправдиво твердять автори брошури) на пропозиція Уряду УНР, то ясно, що його може змінити теперішній президент теж на пропозиція Уряду. І тому всякі твердження про «безправність» чи зламання присяги Президентом — це лише демагогічні і несумлінні декларації, оті «страхи на ляхи», щоб залякати наших громадян і непохитних прихильників Державного Центру.

Демагогічні твердження про те, що «нова антидемократична форма правління... не має НІЧОГО СПІЛЬНОГО З

ІДЕЯМИ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ», це потрібне теж для того, щоб впровадити в блуд наше громадянство. Хіба ці зміни зроблені для майбутньої демократичної української Держави — Української Народної Республіки? Звідкіля такі жахливо неправдиві твердження!!! Державний Центр залишається стопроцентно вірним народоправним, демократичним ідеям Української Народної Республіки, за відновлення якої він продовжуватиме свою працю і свою боротьбу. Але не забуваймо, що ми не тільки живемо на чужині, ми також знаходимося ще й досі в СТАНІ ВІЙНИ З РОСІЄЮ, бо наш Уряд жадного мирного договору з напасниками з років 1917/21 не заключав, а тим більше ніколи не скапітулював. Конституція УНРеспубліки могла бути вповні застосована лише в Україні і то в мирний час, а не в час війни. Отже, ми знаходимося у виняткових обставинах, які часом в найдемократичніших державах світу вимагають виняткового законодавства. Це «альфа і омега» кожної демократії, яка хоче і вміє себе боронити від усіляких «демократів» у лапках, напр. від «другої концепції» УДРуху, який хоче «використовувати» державний статус УССР!

Якщо зміною «модус» посилання і вибирання делегатів до УНР-ади, то автори брошури самі пишуть, що під сучасну пору «відбувається ворожа інфільтрація державних апаратів навіть наймогутніших держав». Але ці наймогутніші держави мають різні способи для своєї оборони. А що можемо ми зробити, щоб охоронити демократичну установу Державного Центру від тих, які вважають цю установу «зайвою, віджилою і шкідливою» і які хочуть її ліквідувати? Для цього лише були пороблені зміни в справі комплектування УНР-ади. Але УНР-ада затримує свої функції «тимчасового народного законодавчого представництва, аж до скликання на звільненій від окупації українській національно-державній території Установчих Зборів». Хто хоче бути в УНР-ади для конкретної праці, для справи визволення України, того ніхто і нічим не буде обмежувати. Хто ж іде туди для постійних інтриг, заволодує криз та для штовхнення УНР-ади в напрямку визнання «державного статусу УССР» і ліквідації самого ДЦентру — той, звичайно, боїться, що його «діяльність» не дасть належних результатів.

І, на кінець, кілька слів про «досмертність» і диктатуру. Українська Народна

Республіка на своїй території в роках 1917/21 перебувала весь час у стані тяжкої війни з різними ворогами, насамперед з найстрашнішим з них — більшовицькою Москвою. Тому на українській території останнім народним представництвом був Трудовий Конгрес, який ще в кінці січня, отже на початку 1919 року передав всю владу (також законодавчу) Директорії УНРеспубліки, а ця Директорія стала ще на українській території ОДНООСОБОВОЮ І ПЕРЕДАВАЛА ВСЮ ВЛАДУ, на випадок смерті чи резигнації (на підставі окремого закону, схваленого ще на українській території) Голови Директорії, кожночасному Голові Уряду. Симон Петлюра був досмертним Головою Держави і ще за свого життя визначив особу, яка по його смерті мала перейняти його обов'язки. Це був призначений ним Голова Уряду. Якби такого Закону про перемство влади в УНРеспубліки не існувало, то після трагічної смерті Головного Отамана С. Петлюри Державний Центр правно перестав би існувати. Андрій Лівіцький був (уже й після покликання ним Тимчасовим Законом в 1948 році УНРади) досмертним президентом. Вважалося тоді нашими найвищими авторитетами (колишніми прем'єрами і міністрами ще з України і визначними генералами Української Армії), що такий спосіб передавання посту Голови Держави призначеним кожночасним Президентом Голові Уряду — цей спосіб забезпечував стабільність Державного Центру і підкреслював перемство і тяглість ДЦентру від Трудового Конгресу і Директорії УНР. До 1948 чи навіть до 1954 р. (дата смерті Президента Андрія Лівіцького), Державний Центр проіснував без того, щоб (до 1948 р.) існувало також при ньому якесь законодавче представництво (крім короткого періоду існування Ради Республіки в 1921/22 роках). І цей Державний Центр був настільки авторитетний (помимо до того часу досмертності президента і акумуляції в його руках повноти влади, отже фактично диктаторської влади), що в 1948 році створено на базі ДЦентру, як його складову частину, Українську Національну Раду. Тепер, змінами в Тимчасовому Законі, затримується УНРаду, як законодавче представництво в системі ДЦентру, але щодо президента, то повертається назад до року 1954, коли після смерті Андрія Лівіцького наступні президенти (Степан Витвицький і Микола Лівіцький) були вибрані УНРадою і коли було впроваджено ще і пост віцепрезидента. Сучасний

Уряд пропонує на затвердження Президента дотичну зміну в Тимч. Законі, вважаючи, що поворот в цій справі до процедури перед 1954 роком, поперше, запевняв би цілковиту стабільність існування Державного Центру на майбутнє і ще раз підкреслює би його континуїтет (перемство) з часів Трудового Конгресу і Директорії УНРеспубліки. Чи це є доцільне? Можна дискутувати на цю тему і можна цю справу змінити (майбутня сесія УНРади матиме до цього своє рішальне слово). Але зчиняти галас і кричати, що сталося щось неможливого, — це демагогія або й виразне бажання, власне, підірвати Державний Центр УНРеспубліки. Бо, остаточно, що в цьому такого страшного чи нечуваного, коли ми повертаємося лише до того, що проіснувало вже в умовах перебування на чужині 28 років (коли числити до часу створення УНРади) чи навіть 34 роки (коли числити до часу смерті през. Андрія Лівіцького)?!!! Коли йдеться про досмертність (чи «невмирущість», як це вже дехто злісно пише в різних реп'єтильках), то наш Президент сказав на запит редакції «Мети»: «Буду президентом до того часу, доки не передам свого становища таким, які забезпечать враз з Урядом і УНРадою дальше існування ДЦентру й екзильного Уряду аж до того часу, коли в Києві буде справляти владу справжній Уряд справжньої незалежної й суверенної української Держави».

А щодо «диктатури» і «диктаторства» (хоч Євген Петрушевич мав навіть офіційно титул диктатора), то, пожалює Боже, де і над ким справляти диктаторську владу?!!! Наш нинішній Президент завжди працював і буде працювати в повній гармонії з більшістю (як то є в демократії) Уряду і УНРади. Та ж і в новому Законі виразно зазначено, що він може бути усунутий УНРадою і Урядом. І як можна виконувати оті нещасні диктаторські повновластя — без території, без війська, без поліції, без зобов'язаних до виконання своїх обов'язків, хоч би до плачення податків, громадян! Чи може, Панове з опозиції, включно з колишнім ур. Головою УНРади, боятися, що їх «президент-диктатор» посадить до концентраків? Але де ж там! Та вони ж уже поводяться так, що могли б бути притягнуті у певних випадках (напр. самовільна ліквідація Фондації С. Петлюри) до судової відповідальності в кожній демократичній державі. Отже, заспокойтеся, Панове, жадні концентраки вам не грозять!

Кінчаючи, ми ще раз просимо вибачення за цей довгезлезний коментар. Але ж треба було раз дати (хоч ще можна було б багато додати) інформації, оскільки нас потягнули за язик отого брошуру про «Кризис в ДЦ УНР». Але на запит: чому це так завзялися автори брошури — не знаходимо відповіді. Амбіції, сенільність декого, нерозуміння українських справ, свідомо ворожість до ДЦ УНР чи непоінформованість?

Василь Федорончук

Грубі напади замість речевої дискусії

В останніх часах перед-у кампанії проти ДЦ УНР веде ОУНм. Особливо після останніх змін «Тимчасового Закону» ця кампанія посилилася. Виникає запитання: які цілі приховуються в несамовитій масивній акції сучасного проводу ОУНм проти ДЦ УНР? В пресових органах ОУНм появилосся ряд статей з критикою змін «Тимчасового Закону» і нападами на особу Президента УНР М. Лівіцького.

В статті в паризькому «Українському Слові» за 15 жовтня ц. р. під заголовком «До подій в ДЦ УНР» автор її, п. Володимир Михайлів, розповідає історію консолідаційних заходів, проваджених зокрема в останніх трьох роках, і всю вину за їхній неуспіх скидає на Президента М. А. Лівіцького й його співробітників. Українське громадянство, яке цікавиться справами української політики, знає всі перипетії консолідаційних ініціатив останньої трирічної фази і є зайвим ще раз над ними зупинятися.

Пан В. Михайлів, подібно як й інші його партійні колеги, котрі беруть участь в дискусії на сторінках газет на теми консолідації, не з'ясовує засадничих причин невдачі консолідаційних заходів, а приписує цю невдачу уроном особистим примхам Президента М. А. Лівіцького, в той час як фактично небажання деяких партійних груп вияснити своє ставлення до принципівих питань української визвольної політики перешкодило дотепер осягнення консолідації на ідейно-політичній платформі й в рамках ДЦ УНР.

Зовсім законне розв'язання УНРади, проти якого заперечує п. Михайлів, було неминучою відповіддю на незаконне прийняття до УНРади її колишнього Пре-

зидією відламків УРДП п. Мих. Воскобійника й УНДО п. Олексі Яворського і мало на меті, між іншим, запобігти ліквідації ДЦ ДЦ УНР, до якої на ділі змагають деякі т. зв. опозиційні політичні угруповання, включно з сучасним ПУНОм. Останні зміни, введені Урядом до «Тимчасового Закону», ставлять собі за мету достосувати нашу конституцію до нових обставин буття української еміграції, закріпити й забезпечити існування ДЦ УНР. До цих змін можна мати застереження і їх критикувати, але несумлінною демагогією є твердження, що вони є нелегальні; що ними, мовляв, «запроваджено персональну диктатуру президента»; що «зірвано з демократичною традицією Української Народньої Республіки» тощо. 8-ма сесія УНРади матиме суверенне право ці зміни схвалити, виправити або й відкинути.

Є щонайменше неповажним твердити, що зміни «Тимчасового Закону» утворювали особисту диктатуру Президента в ДЦ УНР. ДЦ залишається вірним демократичним традиціям Української Народньої Республіки і стремить до відновлення її, як правової держави, побудованої на ліберально-демократичному принципі відокремлення і взаємної незалежності влад законодавчої, виконавчої й судової.

Демократичні традиції глибоко закорінені в українському народі й виявилися протягом всієї його історії, зокрема в період Визвольних Змагань і Державного Будівництва 1917—20 років український народ показав високий рівень демократичної свідомости. Український народ, який трагічно випробував на собі московсько-більшевицький тоталітаризм, рішуче відкине будь-яку евентуальну спробу нав'язання йому і рідного авторитаризму й тоталітаризму.

Треба мати на увазі також факт, що ДЦ УНР діє в ненормальних еміграційних умовах і його конституція мусить до них достосуватися і не може наслідувати стопроцентно конституції нормальної правової демократичної держави. ДЦ є не тільки державним, а й визвольним центром, отже мусить впровадити в свій Конституційний Закон відповідні норми, які б його забезпечували перед небезпечкою інфільтрації ворожих груп, котрі могли б зсередини намагатися ліквідувати його або його окремі органи, що вже мало місце в минулому. До УНРади мають належати партії, політична програма і конкретна політична дія яких не суперечать основним ідейно-правним

насадам і політично-визвольній концепції ДЦ УНР.

УНРада є й залишиться вільним екзильним передпарламентом і центральним органом ДЦ УНР і не буде «Радою ідеологічно споріднених середовищ», ані ДЦ УНР не буде «ідеологічним центром», як іронізує п. Михайлів. ДЦ УНР є і залишиться державною установою, пересемником Державних Актів 1918—20 років і легітимності останнього Уряду УНР. ДЦ не був, не є й не буде «ідеологічним центром», себто ні центром соціалістичним, ні демоліберальним, ні націоналістичним, а центром державним, демократичним і політично плюралістичним, в якому можуть й будуть співпрацювати різні ідеологічно-політичні угруповання, тенденції й течії, за умови, однак, що всі вони, зберігаючи свою окрему ідеологічно-політичну ідентичність, визнаватимуть спільну основну концепцію української визвольної політики, без якої є немислима спільна політична дія в користь української визвольної справи.

В УНРаді є потрібною і корисною конфронтація ідей і політичних поглядів; є побажаними змагання за країні розв'язки проблем, які висуває українська політична дійсність; є дозволеною і необхідною конструктивна опозиція до політичної тактики й дії так зв. «правлячих» груп. Опозиція має законне право стреміти до того, щоб в своє чергу стати «правлячою» силою. При цьому, однак, слід пам'ятати, що «влада» є лише знаряддям, а не ціллю політики. Політика користується владою, як інструментом, щоб досягти намічені собі конструктивні цілі.

Проте коли опозиція ставить собі за мету — ліквідацію ДЦ УНР або якогось його складового органу (напр. Президента, чи уряду), або замінення його державно-самостійницької визвольної концепції — концепцією політичних «реалітетів», тоді така опозиція стає диверсією, перед якою ДЦ УНР мусить забезпечити себе також відповідними конституційними нормами.

Інший представник ОУНм, який скривається під псевдонімом Я. Ярославський, у поверховій, неповажній і незрівноважено написаній статті під з. «Політичний розгардіяш», опублікованій в «Українському Слові» з 8 жовтня ц. р., між іншим, стверджує потребу «координованої допомоги тям процесам, які сьогодні проходять в Україні» і натякає

на одну ініціативу голови ПУН-у, д-ра Д. Квітковського, в цій справі.

Справді бо, координована допомога українському рухові спротиву в Україні, в якій би формі він не проявлявся, — це одне з найголовніших завдань української еміграції. З цією метою однак, треба визначити ідейні позиції, на яких будувати й організувати координовану допомогу; отже є необхідним, щоб партнери можливої координованої акції вияснили свою позицію до низки засадних проблем української визвольної політики, від чого залежить правильна інтерпретація й оцінка опозиційних і визвольних процесів в Україні й визначення правильної стратегії координованої допомоги визвольним змаганням українського народу на Рідних Землях.

Бо, наприклад, хто визнає теорію, що УСРС є українською державою і продовженням та спадкоємцем УНР, і остоює тезу «усамостинення УСРС», чи «перетворення» її «в УНР», або — ще гірше — федералістичну тезу «перетворення СРСР у справжній вільний союз незалежних республік»; хто орієнтується на «лібералізацію» і «гуманізацію» совєтського режиму і на «ліберальні» реформи конституції СРСР; хто вважає марксизм-ленінізм за компонент української національно-визвольної ідеології (який дивовижний абсурд!) і з цієї рації вважає, що «з позиції марксизму-ленінізму можна виводити гуманну демократію і обороняти українські державні інтереси» (це тоді, коли навіть деякі єврокомуністичні партії, хаї лише з тактичних мотивів, усувають ленінізм з своєї політичної програми); хто орієнтується тільки на легальні форми, хоч і як вони важливі, національного спротиву в Україні; хто є проти «боротьби за розвиття СРСР і підсичування революційних протидержавних рухів в Україні» (такі тези висловлювалися в оунівському «Новому Шляху») і т. д., — той цілком протилежно інтерпретує й оцінює опозиційні й визвольні процеси в Україні та, згідно з такою інтерпретацією й оцінкою, визначає відмінну стратегію допомоги боротьбі українського народу на Батьківщині, ніж ті, хто вважає УСРС українською псевдодержавою і звичайною колонією Москви та заперече її законність; хто вважає, що українська політична еміграція повинна гармонізувати свою визвольну політику з програмою і визвольною стратегією підпільно-революційного руху спротиву в Україні, ви-

являючи однаково ж моральну й політичну підтримку також легальним формам національного руху спротиву в Україні; хто вважає нереальною і шкідливою для української визвольної справи орієнтацію на ілюзорну «демократичну» еволюцію і «лібералізацію» советського режиму; хто виключає марксизм-ленінізм з основних залогів української національно-визвольної політики; хто вважає, що за всякої міжнародньої конюнктури українська політична еміграція повинна завжди висувати на міжнародньому форумі ідею відновлення суверенної й соборної української держави; хто, одним словом, стоїть непогитно на позиціях безкомпромісової боротьби українського народу проти московсько-большевицького окупанта з метою здобуття суверенної, соборної й народоправної української держави.

Передумовою визначення координованої допомоги визвольній акції українського народу є усунення глибоких розходжень в поглядах на вище наведені засадничі проблеми української визволь-

ної політики. Координована акція політичних формацій з протилежними концепціями визвольної політики й стратегії не тільки що не дала б жодних позитивних результатів, а внесла б ще більший, вживаючи заголовку статті Я. Ярославського, «політичний розгардіяш» в українське життя на еміграції і — що гірше — не допомогла б, а здеорієнтувала б ідейно й політично українців на Батьківщині. Найкращу допомогу для поневоленого українського народу екзильні українці дадуть, коли твердо обстоюватимуть ідею суверенної, соборної й народоправної української держави, пропагуватимуть її на міжнародньому форумі й непохитно стоятимуть на позиціях безкомпромісової боротьби проти московсько-советського імперіялізму та проти його експозитури в Україні у вигляді так зв. уряду УССР, котрий узаконое й прикриває московське панування над українським народом. На цій базі повинна здійснитися координація допомоги воюючій Україні й політична консолідація українства в діаспорі.

Т. М. Л.

Кого впроваджували до УНРади пп. Кедрин і Городиський

Обидва згадані в наголовку статті панове таки добилися того, Президія УНРади 5-ма голосами проти трьох на засіданні 4 лютого ц. р. прийняла до УНРади відламки УРДП М. Воскобійника і УНДО О. Яворського. Нам можуть закинути, що проти консолідаційних заходів не виступали також през. М. Лівцький, віцепрез. М. Степаненко і всі члени Уряду. Це правда, бо думалося, що в обличчі подій в Україні ці відламки партій змінили своє «реалітетницьке» наставлення, за що вони й були «випрошені» з УНРади. Але «консолідаційні заходи» тривали яких три роки. І за той час час різні виступи в пресі чи на всяких зборах опозиціонерів показали ясно, що згадані партійні відламки свого наставлення до засадничих справ нашої визвольної політики не змінили. І тоді прийшла потреба перед тим, як їх приймати до УНРади, висняти остаточно їхні ідейні позиції. Цього й домогалися провідні особи Державного Центру, головно, від ред. Кедрина (бо ж він зай-

мав відповідальне становище в. о. голови УНРади). Але ред. Кедрин не зважав на ці перестороги і продовжував діяти на власну руку.

Тепер маємо перед собою документ, що його оголосив Український Демократичний Рух п. н. «Друга концепція української зовнішньої і внутрішньої політики». Ця друга концепція є, власне, наскрізь «реалітетницькою» і є протилежною до традиційної визвольної концепції Державного Центру УНРеспубліки, який відкидає всяке визнавання УССР чи її конституції, як колонії Москви, і бореться за відновлення повної суверенної і незалежної, демократичної Української Народньої Республіки. До УДРуху належать обидва згадані відламки УРДП і УНДО, мало того, ілні представники самі підписалися під тою «другою концепцією», а значить цілковито з нею солідаризуються і за неї відповідають. От і вилізло шило з мішка. Що буде тепер говорити напр. О. Яворський, який роками бубнив, що ніяких розходжень між

«випрошеними» з УНРади і рештою її партії немає і що ці розходження — це тільки вигадка М. Лівіцького і його ближчих співробітників!

Та п. Яворський мастак на всякі перекручування і напевно і цим разом спробує «викручуватися». Та йому не треба буде дивуватися. Бо не тільки він починає «викручуватися». Робить це вже ніхто інший, як п. І. Кедрин — мабуть для того, щоб наперед себе виправдати від можливих докорів навіть з боку своїх теперішніх однодумців, яких він звів на манівці завзятої боротьби проти ДЦентру. В статті в американській «Свободі» п. н. «Революція чи еволюція» (з 28 листопада ц. р.) І. Кедрин намається применшити всю жадливість цієї «другої концепції», навіть просто стриймає цю концепцію, називаючи її «ідеологічною течією», яка, мовляв, нуртує серед української еміграції, і не вважає її, цю «другу концепцію», за крайню шкідливу для української справи. Він намагається все звести до справи дискусії на тему, як можна досягти відновлення самостійної української держави — шляхом революції чи еволюції — і при цьому вважає, що автори «другої концепції» «виходять із того самого самостійницького висновку, як «незмінного» становища всіх українців у світі суцїх». Значить, на погляд І. Кедрина, все в порядку і він мав повну рацію, коли прагнув упровадити дві з трьох партій УДРуху (бо третя, на нашу думку, лише покищо не схотїла) до УНРади.

Шановний Пане Кедрине, та ж тут їдеться не про революцію чи еволюцію! Хай собі хтось бавиться ілюзіями, що СССР з її тоталітарним режимом може еволюціонувати. Але крім надій на еволюцію і відкидання всяких революційних процесів, УДРух в своїй «другій концепції» покликається на «державний статус УССР», а ми вважаємо, що УССР — це колонія Москви й форма окупації України Москвою. УДРух покликається на конституції СССР і УССР, які «гарантують усім народам (а в тому і Україні) право на життя у власних самостійних державах», а ми вважаємо ті конституції за клаптики паперу, який «гарантує» дорогу для українського народу до злиття націй. УДРух виступає проти того, щоб домагатися усунення з ОН представників СССР і сателітів, а на їх місцє

впровадити дійсних репрезентантів поневолених народів, бо, як твердять автори «другої концепції», «така політика не знайде зрозуміння і симпатій ні в одній державі світу і тому вона недоцільна», а ми вважаємо, що скрізь і завжди треба виступати проти СССР і намагатися приєднати симпатії різних держав світу до ідеї розпаду російсько-советської імперії і відновлення вповні суверенних держав неросійських націй. І таких «квіточок» можна знайти більше в «другій концепції» УДРуху. Але ред. Кедрин їх не помічає, бо це йому не на руку, бо він мусів би тоді відповідати за бажання кочче, за всяку ціну, впровадити до УНРади глашатаїв оцієї «другої концепції».

Ну, тепер хїба не трудно зрозуміти, чому ОУНз (яка грає першу скрипку в УДРусі) заявила, що треба ліквідувати Державний Центр і Уряд УНРеспубліки в ексилі, а дві партійні формації (М. Воскобійника й О. Яворського), мїжмо таких намірів ОУНз, в усьому з нею солідаризувалися, підтримували її і тепер разом з нею належать до УДРуху. Бо для концепції, яка покликається на «державний статус УССР» або на конституції СССР і УССР та не хоче виступати проти їх належання до Об'єднаних Націй, для такої концепції Уряд УНРеспубліки в ексилі, який протиставляється узурпаторському урядові УССР, як знаряддю Москви, справді є «шкідливий» і його треба ліквідувати. І тому, власне, провідні діячі ДЦентру мали повну рацію, коли побоювалися, що два відламки партій хотять тільки на те приступити до УНРади, щоб знову «зсередили» спробувати ліквідувати ДЦентр й Уряд УНРеспубліки, себто заграти роллю «троянських коней». Чи п. Кедрин не розумів цього, чи він уже цілком приєднався до зовнішньої опозиції» проти ДЦентру?!!! А д-р Городиський — ну, не будемо про нього писати...

Але що буде робити оця вся «внутрішня опозиція», пп. Роенюк, Семенов, Филонович, Жуковський і всі інші? На їх місці ми призналися б до помилки і сказали б, що Президент і Уряд зробили дуже добре, що розв'язали УНРаду. Але знаючи українську впертість, амбітність, зарозумілість і мстивість, — ми сумніваємось, чи вони це зроблять!

